

Voksnes rett til grunnskoleopplæring etter opplæringsloven kapittel 4A Udir- 3-2012

1. Innledning

Opplæringsloven kapittel 4A regulerer grunnskoleopplæring og videregående opplæring særskilt organisert for voksne, jf. opplæringsloven § 1-2 tredje ledd. Kapittel 4A inneholder i utgangspunktet en fullstendig regulering av opplæringen for voksne.

Andre bestemmelser i opplæringsloven gjelder bare for voksne dersom dette er positivt angitt (enten i en av bestemmelsene i kapittel 4A eller i den aktuelle bestemmelsen). Saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven om enkeltvedtak utfyller opplæringsloven.

Dette rundskrivet gjengir reglene om grunnskoleopplæring særskilt organisert for voksne etter opplæringsloven kapittel 4A.

1.1 Ansvar

Kommunen har ansvaret for grunnskoleopplæringen for voksne etter opplæringsloven § 13-1, jf. § 4A-4 første ledd. Fylkeskommunen har ansvaret for grunnskoleopplæring for voksne i barnevernsinstitusjoner og helseinstitusjoner, jf. §§ 13-3 og 13-3a. Skoleeier har ansvaret for å ha et forsvarlig system for å sikre at kravene i opplæringsloven oppfylles, jf. opplæringsloven §§ 13-10 og 4A-4.

Voksne har en individuell rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1, og ansvaret til kommunen/fylkeskommunen inntreer uavhengig av antall voksne som søker om grunnskoleopplæring. Kommunen/fylkeskommunen kan ikke kreve at det melder seg et minimumsantall søkere for at det skal tilbys opplæring.

Kommunen/fylkeskommunen kan bruke studieforbund, godkjente nettskoler og andre til å oppfylle plikten til å tilby grunnskoleopplæring etter opplæringsloven kapittel 4A, jf. § 4A-4 annet ledd. Kommunen/fylkeskommunen har også i disse tilfellene ansvaret for at opplæringstilbudet er i samsvar med opplæringsloven med forskrifter.

Direktoratet understreker at det kun kan gis standpunktbedømmelse i forbindelse med gratis opplæring etter opplæringsloven. Dersom kommunen/fylkeskommunen benytter andre til å legge til rette for et tilbud i samsvar med opplæringsloven, jf. § 4A-4 annet ledd, kan adgangen til å sette standpunktbedømmelse delegeres. Dersom kommunen/fylkeskommunen skal delegerer oppgaven med å sette standpunktbedømmelse, må delegasjonen være forsvarlig. Dette innebærer blant annet at den som skal sette standpunktbedømmelse må

- være villig til å påta seg oppgaven
- underkaste seg kommunens/fylkeskommunens kontroll- og instruksjonsmyndighet i den grad det er nødvendig
- ha nødvendig kompetanse om det regelverket som gjelder grunnskoleopplæringen (særlig bestemmelsene om individuell vurdering i forskriften)
- ha tillit blant myndigheter og berørte parter. I tillegg mener direktoratet det er ønskelig at den som skal sette standpunktbedømmelse, har erfaring med å utøve offentlig myndighet. Vi minner om at det er kommunen/fylkeskommunen som skal utstede vitnemål, også for de voksne.

Grunnskoleopplæringen for voksne skal være gratis, jf. § 4A-1 annet ledd. Dette innebærer at kommunene ikke kan kreve skolepenger fra voksne som har rett til grunnskoleopplæring. Dette gjelder også dersom kommunen bruker studieforbund, godkjente nettskoler eller andre til å gi tilbud om grunnskoleopplæring, jf. § 4A-4.

Retten til gratis opplæring innebærer også at voksne har rett til gratis læremidler. I tilfeller hvor for eksempel et studieforbund tar betalt av den voksne, vil dette ikke være et tilbud innenfor rammene i opplæringsloven § 1-2. Det vil da ikke være et offentlig tilbud i henhold til opplæringsloven §§ 4A-1 eller 4A-2, og det kan ikke settes standpunktbedømmelse.

1.2 Interkommunalt samarbeid

Kommunen kan samarbeide med andre kommuner om å tilby grunnskoleopplæring for voksne etter kapittel 4A dersom dette er forsvarlig. Dersom interkommunale løsninger velges, er det viktig at ansvarsforholdet mellom kommunene er avklart.

Bostedskommunen har også ved interkommunalt samarbeid ansvaret for at kravene i opplæringsloven oppfylles, jf. § 13-10 første ledd. Dersom to eller flere kommuner inngår en avtale om et interkommunalt samarbeid bør blant annet følgende avklares:

- Hvilket ansvar har vertskommunen?
- Hvilket ansvar har bostedskommunen(e)?
- Hvem treffer enkeltvedtak?
- Hvem behandler klager?
- Hvem skal dekke kostnadene for opplæringen, herunder hva det kan kreves refusjon for?
- Hvilken PP-tjeneste utarbeider sakkyndig vurdering etter §§ 4A-2, jf. § 5-3?

Oppgrader til en [støttet nettleser](#) for å få en reCAPTCHA-utfordring.

[Hvorfor skjer dette?](#)